

2:o) *Reglering av förluster å statlig fisklagring m. m.* Kungl. Maj:t har (punkt 2) föreslagit riksdagen att dels till *Reglering av förluster å statlig fisklagring m. m. å tilläggsstat II* till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 9 250 000 kronor, dels ock medgiva, att i samband med statlig avsättningsgaranti å fisk s. k. fiskregleringsavgifter må utgå i huvudsaklig överensstämmelse med vad av chefen för folkhushållningsdepartementet i statsrådsprotokollet för den 12 maj 1944 anförts.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i detta ärende anført och föreslagit, har ansett sig böra bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag. Riksdagen får förty anmäla, att riksdagen *dels* till *Reglering av förluster å statlig fisklagring m. m. å tilläggsstat II* till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisat ett reservationsanslag av 9 250 000 kronor, *dels ock* medgivit, att i samband med statlig avsättningsgaranti å fisk s. k. fiskregleringsavgifter må utgå i huvudsaklig överensstämmelse med vad chefen för folkhushållningsdepartementet i statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för den 12 maj 1944 anført.

Stockholm den 28 juni 1944.

Med undersätlig vördnad.

Nr 441.

Godkänd av första kammaren den 28 juni 1944.

Godkänd av andra kammaren den 28 juni 1944.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av väckta motioner angående åtgärder för främjande av matematisk-naturvetenskaplig forskning.

(Statsutskottets utlåtande nr 207.)

Till Konungen.

I två likalydande motioner, I:238 och II:357, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa dels om en utredning angående åtgärder i syfte att förbättra förutsättningarna för den matematisk-naturvetenskapliga forskningen i Sverige, varvid de i motionerna anförda synpunkterna torde böra beaktas, dels ock om framläggande för riksdagen av på utredningen grundat förslag.

Riksdagens vederbörande utskott har i vederbörlig ordning inhämtat utlåtanden över nämnda motioner av vetenskapsakademien och kanslern för rikets universitet, efter hörande av de matematisk-naturvetenskapliga sektionerna och de större konsistorierna vid universiteten i Uppsala och Lund samt av den matematisk-naturvetenskapliga avdelningen och lärarrådet vid Stockholms högskola. Härjämte har yttrande avgivits av jämväl humanistiska sektionen i Uppsala.

Såsom av den i statsutskottets utlåtande nr 207 lämnade redogörelsen fram-

går har såväl i motionerna I:238 och II:357 som i de över desamma avgivna yttrandena framhållits, att den allmänna matematisk-naturvetenskapliga forskningen är av grundläggande betydelse för tekniska och andra tillämpade vetenskaper och är en nödvändig förutsättning för den forskning, som är inriktad på bestämda praktiska mål. Matematisk-naturvetenskaplig forskning bedrivs givetvis vid de tekniska högskolorna, men den mest omfattande verksamheten på hithörande områden förekommer vid universiteten och de icke fackbetonade högskolorna, särskilt Stockholms högskola. I motionerna och omförmälda yttranden har starkt framhållits, att Sveriges möjligheter att kulturellt och materiellt hävda sin ställning ytterst beror på att vårt land kan hålla jämna steg med framåtskridandet i övriga länder. Härfor kräves icke minst en under gynnsammast möjliga arbetsbetingelser bedriven fri och obunden forskning på det matematisk-naturvetenskapliga området. Viktigt synes därför vara att forskarna beredas sådana villkor, att de för forskning mest lämpade personerna kunna förvärfvas för och bindas vid forskningen. Universitetskanslern har anfört, att de önskemål, som i främsta rummet anmäla sig på hithörande område, äro: ökat antal biträdande lärare, forskningsassistenter, amanuenser och tekniska biträden, ökat antal docentstipendier (inklusive forskarstipendier) och andra forskningsstipendier samt ökade materielanslag.

Vad i motionerna och de i ärendet avgivna yttrandena anförts har övertygat riksdagen om att starka skäl tala för att en utredning kommer till stånd rörande vilka åtgärder som kunna befinnas påkallade för främjande av den matematisk-naturvetenskapliga forskningen i vårt land, i främsta rummet vid universiteten och Stockholms högskola. Vid denna utredning torde en allmän översyn böra verkställas angående de resurser, som för närvarande stå till buds på ifrågavarande område, för bedömande i vilken mån en rationalisering och samordning befinnes möjlig av det finansiella stöd, som anses böra för ändamålet lämnas från statens sida. Vid åtskilliga av våra stora industriföretag bedrivs för närvarande en på olika forskningsuppgifter inriktad verksamhet. Det synes riksdagen böra undersökas huruvida icke ett samarbete mellan den vid högskolorna förekommande matematisk-naturvetenskapliga forskningen och nyssnämnda i enskilda företags regi bedrivna forskning kan befinnas lämplig och genomförbar, varvid även synes böra utredas om förutsättningar föreligga för ett eventuellt stöd från industriens sida till den vid högskolorna bedrivna grundforskningen. Med anledning av vad vetenskapsakademien anfört anser riksdagen vidare, att utredningen jämväl bör till övervägande upptaga frågan angående inrättande av ett fristående matematisk-naturvetenskapligt forskningsråd för prövning av ansökningar om understöd till forskningsverksamhet av här ifrågavarande slag eller om en dylik uppgift anses böra anförtros åt vetenskapsakademien, eventuellt genom något av akademien för ändamålet tillsatt särskilt organ.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen, i anledning av motionerna I:238 och II:357, hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning i av riksdagen ovan angivna avseenden samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen må giva anledning.

Stockholm den 28 juni 1944.

Med undersåtlig vördnad.
